

Kiểu tiểu thuyết bợm nghịch (Picaresque Novel) trong Cuộc phiêu lưu của Augie March (Saul Bellow)

Nguyễn Phương Khánh*, Phan Lê Ngọc Thư

Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng, Việt Nam

*Tác giả liên hệ: Nguyễn Phương Khánh - Email: phuongkhanh2803@gmail.com

Ngày nhận bài: 15-5-2021; ngày nhận bài sửa: 14-6-2021; ngày duyệt đăng: 31-12-2021

Tóm tắt: Tiểu thuyết bợm nghịch là một trong những mô thức tiểu thuyết xuất hiện sớm nhất của văn học Châu Âu như một sự khiêu khích với thể loại tiểu thuyết hiệp sĩ lãng mạn thuần túy. *Cuộc phiêu lưu của Augie March* là ví dụ tiêu biểu cho sự trở lại của kiểu tiểu thuyết này trong thế kỷ XX. Cuốn sách kể câu chuyện về hành trình rong ruổi khắp nơi, thường là không mục đích, của một chàng trai trẻ tên Augie, lớn lên trong những thập kỷ trước và trong thời kỳ Đại suy thoái những năm 1930 ở Mỹ. Sử dụng phương pháp nghiên cứu thi pháp học và xã hội học, bài viết tập trung làm rõ các đặc điểm của tiểu thuyết bợm nghịch trong *Cuộc phiêu lưu của Augie March*, biểu hiện ở cốt truyện hành trình, khắc họa một thế giới hỗn loạn, nơi mà chàng *pícaro* Augie March trở thành một cá thể đơn độc, một gã "phản anh hùng" luôn đi tìm lý do cho sự tồn tại của mình trên cuộc đời, lối kể tự truyện ngòi thú nhất và tính chất giễu nhại châm biếm. Có thể nói, *Cuộc phiêu lưu của Augie March* là sự tái sinh của thể loại tiểu thuyết bợm nghịch theo cách riêng của Saul Bellow để truyền tải các vấn đề đương đại. Qua đó người đọc nhận ra phản anh hùng hiện đại không giống với nhân vật anh hùng trong truyện lãng mạn, vì thế giới của anh ta hỗn loạn và anh ta phải đấu tranh đơn thuần để chỉ tồn tại. Trong một thế giới bỏ qua các quy tắc hiệp sĩ, quy tắc khả thi duy nhất là mỗi người phải vì chính mình.

Từ khóa: Saul Bellow; tiểu thuyết bợm nghịch; nhân vật bợm nghịch; phản anh hùng; châm biếm.

1. Mở đầu

Saul Bellow (1915 - 2015), người Mỹ gốc Do Thái, là một trong những tượng đài của văn học Mỹ thế kỷ XX. Ông bắt đầu con đường sáng tác văn chương chuyên nghiệp vào giai đoạn cuối Thế chiến thứ hai và gây tiếng vang lớn với tiểu thuyết đầu tay *Dangling man* (1944). Một số cuốn tiểu thuyết nổi tiếng của nhà văn được dịch ra tiếng Việt có thể kể đến như: *The Adventure of Augie March* (*Cuộc phiêu lưu của Augie March*, 1953), *Henderson the Rain King* (*Henderson, ông hoàng mưa*, 1959), *Herzog* (*Herzog*, 1964). Ngoài ra, di sản văn học của ông còn nhiều tác phẩm giá trị khác như: *The Victim*

(1947), *Mosby's memoirs and other stories* (1968), *Mr Sammler's Planet* (1970), *Humboldt's Gift* (1975),... Nhân quan nghệ thuật sắc bén, trí tưởng tượng phong phú cùng vốn hiểu biết sâu rộng đã khiến tiểu thuyết của ông luôn thách thức và lôi cuốn người đọc khắp thế giới. Saul Bellow đã được trao các giải thưởng danh giá như Pulitzer (năm 1976), giải Nobel văn chương (năm 1976), giải thưởng Nghệ thuật quốc gia (the National Medal of Arts, năm 1988)...

Trong lời tuyên dương của Viện Hàn lâm Thụy Điển, giải Nobel Văn chương 1976 dành cho Saul Bellow bởi một lối văn phong không hề thời thượng, ngược lại, hoàn toàn cổ điển truyền thống, không chạy theo kịch tính, đậm kiểu dramatic hay bạo lực; có thể đầy những anh hùng nhưng không phải để ngợi ca người hùng. Nhân vật chính của Saul Bellow giờ đây là các anti-hero (phản anh hùng), những con người không có chỗ đứng trong thế giới đã bị lung lay của chúng ta, nhưng vẫn không ngừng cố gắng tìm vị trí của mình, "không bao giờ từ bỏ niềm tin

Cite this article as: Nguyen, P. K. (2021). The characteristics of picaresque fiction in the novel *The Adventure of Augie March* (Saul Bellow). *UED Journal of Social Sciences, Humanities and Education*, 11(2), 103-114. <https://doi.org/10.47393/jshe.v11i2.1007>

rằng giá trị của cuộc sống phụ thuộc vào phẩm giá chứ không phải sự thành công, chân lý bao giờ cũng chiến thắng” (Bellow, n.d). Và cuộc hành trình của những con người như thế đã tạo nên các câu chuyện vừa đậm tính phiêu lưu hài hước giải trí, pha trộn kiểu tiểu thuyết bọm nghịch (*picaresque novel*) với cuộc đối thoại đầy triết học với người đọc về các chân giá trị cuộc đời.

*Cuộc phiêu lưu của Augie March*¹ là một trong những sáng tác nổi tiếng góp phần làm nên tên tuổi của tiểu thuyết gia người Mỹ Saul Bellow. Tác phẩm đặc chất Mỹ với sự bao quát phong nền xã hội rộng lớn cùng nhiều nhân vật thuộc đủ mọi tầng lớp xã hội, những cuộc va chạm giữa một đất nước hỗn dung các nền văn hóa, những con người di cư mang trong mình giấc mơ Mỹ hào nhoáng và cuộc phiêu lưu đời đời. Với văn phong tràn đầy vẻ gợi cảm, tinh tế, rất đời duyên dáng nhưng cũng không kém phần hài hước, nghịch ngợm, thiên tiểu thuyết hiện đại lại mang đậm dấu ấn văn chương “bọm nghịch” - một thể loại vốn nổi tiếng ở phương Tây nhiều thế kỷ về trước. Khắc hoạ những nhân vật thông minh, ranh mãnh thuộc tầng lớp dưới đáy xã hội, cốt truyện motif hành trình đầy lôi cuốn cùng cấu trúc nhiều tập với những biến cố, tình tiết ngả rẽ ngẫu nhiên bất ngờ, hình thức tự truyện gắn với yếu tố châm biếm, giễu nhại khiến *Cuộc phiêu lưu của Augie March* như một sự tiếp nối, tái sinh thể loại tiểu thuyết bọm nghịch truyền thống trong bối cảnh xã hội hiện đại thế kỷ XX.

2. Nội dung

2.1. Vài nét về tiểu thuyết bọm nghịch (*picaresque novel*) phương Tây

Tiểu thuyết bọm nghịch (*picaresque novel*) có thể xem là một trong những dạng thức tiểu thuyết đầu tiên xuất hiện ở Châu Âu. Dù mãi đến năm 1810, thuật ngữ “*picaresque novel*” mới được chính thức sử dụng, nhưng trên thực tế những đặc điểm định hình thể loại tiểu thuyết này đã xuất hiện ở Tây Ban Nha vào năm 1554 với tác phẩm *Lazarillo de Tormes* (Tạm dịch: *Lazarillo xứ*

Tormes)². Theo đó, đây là dạng truyện phiêu lưu với cấu trúc nhiều phần khá lỏng lẻo, kể về những con người - thường là ở tầng lớp dưới - vượt qua những quy tắc, lễ lối xã hội để tồn tại bất cứ giá nào, họ thông minh, dũng cảm, thực tế, nhiều mẹo vặt, một kiểu nhại mẫu hình hiệp sĩ anh hùng thời trung cổ. Thể loại này hấp dẫn, hóm hỉnh đã thu hút nhiều sáng tác ở châu Âu trong thế kỷ XVII, XVIII cho đến khi lụi tàn dần khi tiểu thuyết hiện thực và lãng mạn với cấu trúc chặt chẽ hơn, nhiều tầng lớp nhân vật và tình tiết phức tạp hơn xuất hiện ở thế kỷ XIX.

Từ điển Oxford định nghĩa *picaresque novel* là một dạng tiểu thuyết “miêu tả những cuộc phiêu lưu của một con người nhiều khi không thành thật nhưng lại rất dễ mến” (Hornby, 2010, 1141). Từ “*picaresque*” (trong tiếng Tây Ban Nha là “*picaresca*”) vốn xuất phát từ từ “*pícaro*” trong tiếng Tây Ban Nha dùng để chỉ những kẻ thông minh kèm gian manh, bịp bợm, xảo quyệt. Thể loại tiểu thuyết bọm nghịch phát triển rất mạnh mẽ trong những điều kiện xã hội rối ren, biến động. Tác giả Mary E. Dester khẳng định: *pícaro* là “những con người bên lề” (outsider), những kẻ sống trong một thế giới xa lạ mà anh ta buộc phải đấu tranh để sinh tồn (Dester, 1969, 14). Nói một cách khái quát, *picaresque novel* là kiểu tự truyện kể về cuộc phiêu lưu đầy tính hấp dẫn của những kẻ bất hảo, thậm chí là bịp bợm, thuộc tầng lớp dưới trong xã hội, họ sống và cố gắng hòa hiệp với xã hội rối ren, hỗn loạn bằng những thủ đoạn và mảnh khốc gian xảo của mình. Do đó, kiểu tiểu thuyết này thường được xem như một sự phản ứng lại với những tiểu thuyết hiệp sĩ với kết thúc có hậu ở thời kỳ trước, có yếu tố châm biếm về các điều kiện xã hội và môi trường đã sản sinh ra những kẻ như thế³.

Hiển nhiên rằng tiểu thuyết *picaresque* là câu chuyện về cuộc đời của một kẻ “bất lương” với một chuỗi cuộc phiêu lưu thông minh và thú vị của con người tầng lớp xã

²Theo Từ điển bách khoa (The Editors of Encyclopaedia Britannica, n.d).

³Trong tài liệu *The Picaresque Novel: A Protean Form*, Howard Mancing cũng chỉ ra đặc trưng nổi bật của thể loại tiểu thuyết bọm nghịch là: (1) người kể chuyện ngôi thứ nhất; (2) tính hiện thực nghiêm ngặt; (3) tính châm biếm xã hội; (4) nhân vật chính thuộc tầng lớp thấp, chẳng hạn người ăn xin, kẻ phạm pháp, người đầy tớ hay kẻ mồ côi...; (5) cuộc đấu tranh để tồn tại trong một thế giới thù địch, hỗn loạn (Guillen, 2015).

¹*Cuộc phiêu lưu của Augie March* được xuất bản lần đầu năm 1953 tại Mỹ. Ở Việt Nam, cuốn sách được dịch giả Nguyễn Văn Hà chuyển ngữ và Tao Đàn phát hành vào tháng 2/2021. Trước đó, tiểu thuyết của Saul Bellow được dịch sang tiếng Việt gồm có cuốn *Henderson, Ông hoàng mưa* (Bellow, 2010) và *Herzog* (Bellow, 2019).

hội thấp, những người kiếm kế sinh nhai bằng thủ đoạn và nguy hiểm chứ không phải bằng trình độ cao. Câu chuyện thường được nhân vật chính kể ở ngôi thứ nhất, như một cuốn tự truyện. Mang tính chất sử thi, cốt truyện bao gồm một loạt các tình tiết ly kỳ được kết nối và xâu chuỗi lại bằng những mối liên hệ bất kỳ ngẫu nhiên nào đó. Chúng không có khuôn mẫu. Thậm chí, ở thời kỳ thịnh vượng của thể loại này, các câu chuyện được viết ra gần như chẳng có kết thúc. Tiểu thuyết gia xuất bản thành từng phần, với mục đích chính là lôi cuốn người đọc vào các cuộc phiêu lưu bất tận của kẻ “lừa đảo” mang tính cách “anh hùng” (rogue hero). Anh ta có bản chất tốt, thông minh, phản ứng nhanh nhạy, thích nghi tốt với mọi hoàn cảnh sống, không quan tâm đến những “phán xét” của xã hội, lang thang từ nơi này sang nơi khác, trải nghiệm công việc này đến việc làm khác, gặp gỡ nhiều người thuộc mọi tầng lớp khác nhau. Do đó, thông qua hành trình của anh ta, bức tranh xã hội được phơi bày ở nhiều ngõ ngách, và đưa đến cơ hội chiêm bếm tính phi lý và đạo đức giả của thời đại.

Sự tương phản về hình tượng trung tâm đã biến thể loại này trở thành một đối cực với thể loại tiểu thuyết lãng mạn hiệp sĩ (*chivalric romance*). Trong tiểu thuyết bợm nghịch, người đọc vẫn nhận ra motif nhân vật anh hùng nhưng dưới dạng một biến thể mang tính giễu nhại hình tượng anh hùng theo kiểu hiệp sĩ truyền thống. Nếu trong tiểu thuyết lãng mạn hiệp sĩ, nhân vật chính chiến đấu vì công lý, vì xã hội và vì tình yêu thì ở thể loại tiểu thuyết bợm nghịch nhân vật chiến đấu vì chính bản thân mình, vì sự tồn tại của anh ta. Sự thay đổi về quan niệm con người kéo theo sự lệch hướng của các đặc điểm thể loại. Trong tiểu thuyết bợm nghịch, màu sắc lãng mạn nhường chỗ cho dấu ấn hiện thực. Chất hiện thực rất đậm đặc chi phối ngòi bút các tác giả thiên nhiên hơn về góc nhìn tiêu cực, đào xới những góc khuất của xã hội. Sự hỗn loạn, xô bồ xâm chiếm các trang viết, người đọc dường như không tìm thấy sự công bằng hay một xã hội lý tưởng đầy màu hồng trong các tiểu thuyết lãng mạn hiệp sĩ trước đây. Thay vào đó, tâm trí ta bị ám ảnh bởi xã hội vật chất, con người chà đạp lên nhau vì tiền tài, danh vọng, một xã hội mà ở đó chủ nghĩa cá nhân được đề cao tuyệt đối, con người chỉ sống vì mình và chỉ nghĩ cho bản thân mình. Điều này cũng hoàn toàn khác kiểu tiểu thuyết hiệp sĩ với những anh hùng sẵn sàng xả thân vì tình yêu, vì lợi ích quốc gia, dân tộc.

Nhiều nhà nghiên cứu đã nỗ lực đưa ra sự cắt nghĩa đối với các đặc điểm của thể loại *picaresque*, trong số đó,

chúng tôi nhận thấy Claudio Guillen đã tổng hợp được tương đối toàn diện các đặc điểm chính của thể loại này: Đầu tiên và quan trọng nhất, *pícaro* là một đứa trẻ mồ côi, có nghĩa vụ phải tự bảo vệ mình trong một môi trường mà anh ta không được chuẩn bị sẵn sàng. Tất cả các giá trị phải được khám phá lại bởi anh ta; anh ta sống bên lề xã hội, không tham gia cũng không từ chối đồng loại của mình, và trong quá trình đó, trải qua sự thay đổi và trưởng thành. Thứ hai, tiểu thuyết bợm nghịch là một câu chuyện kể ngôi thứ nhất, một tự truyện giả; mọi thứ trong câu chuyện đều được tô màu bằng khả năng cảm thụ, hoặc được lọc qua tâm trí, của người kể chuyện. Đặc điểm thứ ba là hệ quả tất yếu của đặc điểm hai là cái nhìn của người kể chuyện còn phiến diện và thành kiến. Thứ tư, hệ quan điểm của *pícaro* là phản ánh, triết học, phê phán trên cơ sở tôn giáo hoặc đạo đức. *Pícaro* với tư cách là một nhà triết học “liên tục” không ngừng học hỏi; mỗi người hoặc mỗi hành động là một “ví dụ” khả dĩ đối với anh ta. Thứ năm, tiểu thuyết bợm nghịch luôn có một độ căng nhất định về mức độ vật chất của sự tồn tại hoặc sinh sống, về hiện thực u tối và tiền bạc. Thứ sáu, *pícaro* trong cuộc phiêu lưu của mình di chuyển theo chiều ngang qua không gian thực và chiều dọc theo hệ tư tưởng xã hội. Cuối cùng, cuốn tiểu thuyết có nhiều tập lỏng lẻo, được xâu chuỗi lại với nhau như một đoàn tàu chở hàng và dường như không có mối liên kết chung nào khác ngoài nhân vật anh hùng. Trên đây là sự tóm lược lý thuyết về tiểu thuyết bợm nghịch của Guillen, chúng tôi cũng dựa trên cơ sở lý thuyết này để khảo sát tác phẩm nhằm chỉ rõ sự kế thừa cũng như những đổi mới của Saul Bellow với thể loại này (Guillen, 2015).

Ở Việt Nam, *picaresque novel* thường được dịch là thể loại tiểu thuyết bợm nghịch, hoặc tiểu thuyết du đàng. *Cuộc phiêu lưu của Augie March* là một câu chuyện hiện đại mang dấu ấn thể loại bợm nghịch truyền thống, như sự nối tiếp huyền thoại gốc (*Monomyth*) về hành trình của người hùng (*Hero's Journey*) trong thế giới hiện đại, một cổ mẫu không ngừng tái sinh dưới nhiều biến thể⁴.

2.2. Cuộc phiêu lưu của Augie March và các đặc trưng của tiểu thuyết bợm nghịch

2.2.1. Cốt truyện hành trình (journey plot) với cấu trúc nhiều phần (episodic structure)

Cốt truyện lớn bao trùm lên toàn bộ cuốn tiểu thuyết *Cuộc phiêu lưu của Augie March* chính là hành trình của

⁴Về khái niệm *Monomyth*, xin xem thêm: (Nguyen, 2012).

chàng thanh niên Mỹ gốc Do Thái Augie March miệt mài đi tìm kiếm “một số phận đủ tốt đẹp” (Bellow, 2020, 39) cho riêng mình. Đây là nhiệm vụ duy nhất được Augie March đặt ra cho cả cuộc hành trình, một sứ mệnh bất khả mà anh chưa bao giờ đạt được. Một chuỗi các sự kiện được Augie tường thuật lại từ những năm tháng sống cùng gia đình ở Chicago, cùng Thea đến Mexico xa xôi săn thằn lằn, quay trở về New York cầu hôn Stella rồi lại sang định cư tại Paris,... Những sự kiện này diễn ra với tốc độ nhanh chóng, ồ ạt, sự kiện này tiếp nối sự kiện kia hết như dòng chảy hỗn loạn của xã hội mà Augie sinh tồn. Mỗi sự kiện là một mảnh ghép và cùng với nhau chúng xâu chuỗi lại tạo nên cốt truyện phiêu lưu hết sức độc đáo của thiên tiểu thuyết. Cốt truyện trong tác phẩm của Saul Bellow được Keith Opdahl nhận xét là vô cùng “căng thẳng, sống động” (Opdahl, 1979, 15) với rất nhiều biến cố, sự kiện thăng trầm trong cuộc đời của Augie. Để phù hợp với cốt truyện phiêu lưu, bối cảnh câu chuyện cũng được mở rộng hơn bao giờ hết. Những con người mà Augie gặp gỡ thuộc đủ mọi tầng lớp, địa vị trong xã hội, Augie được đặt trong một môi trường đông đúc, chật chội, phản ánh rõ nét xã hội hỗn loạn mà anh đang cố sinh tồn.

Thiên tiểu thuyết mở ra với không gian rộng lớn của bang Chicago, Hoa Kỳ sau đó cùng với bước chân du hành của Augie March không gian được nối dài thêm từ Mỹ sang Mexico, đến Paris rồi về lại New York. Các không gian dịch chuyển lần lượt xuất hiện gắn với những biến cố, sự kiện thăng trầm trong cuộc đời của Augie. Có thể thấy, các không gian xuất hiện trong tác phẩm thường đông đúc, chật chội, với đủ mọi tầng lớp, phản ánh rõ nét môi trường hỗn loạn mà Augie đang vật lộn để tồn tại. Văn phòng công đoàn của Augie là một nơi như vậy, nó luôn trong tình trạng mất kiểm soát bởi “đủ hạng người kéo đến” (Bellow, 2020, 385). Từ “nhân loại trong thế giới của nhà kho, của tầng hầm chằng chịt ống nước, của mô than” đến “nhân viên bảo trì, đám quy lụy kiếm cơm; hay một gã công tước người Pháp...” (Bellow, 2020, 385). Xà lim nơi Augie bị tổng giam tạm thời cũng nhồi nhét chật cứng người cùng với “tiếng mút chuột tọc tịu, tiếng lè lưỡi vờ nôn ọc, tiếng dội bồn cầu, tiếng nhai giọng khí đột và những lời lẽ thách thức” (Bellow, 2020, 207). Tất cả đã phô bày trần trụi một môi trường bất ổn, nhồn nháo và quá tải mà Augie đương phải đối diện.

Tác phẩm còn nổi bật với sự xuất hiện nhiều lần loại không gian trong các phương tiện di chuyển. Loại không gian này rất đặc lực trong việc thể hiện hành trình phiêu

lưu của Augie March. Hình ảnh những chiếc xe, những chuyến tàu tốc hành hay tàu thủy đều gắn liền với các chặng đường đời của Augie. Trong phần đoạn Augie phải lẩn trốn cảnh sát sau vụ đưa người vượt biên trái phép cùng Joe Gorman, không gian chuyến tàu hiện lên một cách nổi bật. Đó là khung cảnh một đoàn tàu “tối om”, “chờ quá nhiều người đi lậu vé” (Bellow, 2020, 199) với những toa xe “cũ kỹ, hư hỏng gỉ sét, chất đầy rom và giấy vụn” mà Augie đã phải trải qua một đêm dài dằng dặc trong “cái ổ tối tàn, hôi thối” (Bellow, 2020, 200) ấy. Trước mắt người đọc hiện lên một cảnh tượng rối ren, mất trật tự với “đầy những tiếng ho hen bệnh hoạn, tiếng rên rì lâu bầu, tiếng ợ hơi vì ăn phải đồ thiu thối, tiếng giấy và rom sột soạt, tiếng thờ dài hay tiếng thờ hắt ra đầy bất mãn” (Bellow, 2020, 200). Hình mẫu không gian này rất gần với chiếc bè của Huckleberry Finn và Jim trong *Những cuộc phiêu lưu của Huckleberry Finn* của Mark Twain. Trên chiếc bè bé nhỏ trôi dọc dòng sông Mississippi, hai cậu bé đã bàng hoàng nhận ra sự thối nát của xã hội thời bấy giờ với sự kỳ thị chủng tộc vô cùng sâu sắc. Như vậy cốt truyện hành trình đúng như Guillien đã khái quát không chỉ mở ra theo chiều ngang mà còn mở theo chiều dọc, theo bề sâu của tư tưởng.

Để gây ấn tượng mạnh với sự hỗn loạn “chaotic world” như một đặc trưng căn bản của thể giới truyện bợm nghịch như Mary E. Dester khẳng định (Dester, 1969, 5), cốt truyện *phiêu lưu - hành trình* trong tác phẩm còn được khắc họa qua không gian nghệ thuật đậm tương phản giữa bóng tối và ánh sáng, giữa trật tự với lộn xộn, giữa giàu sang và nghèo hèn. Hình ảnh bóng tối xuất hiện ngay một đậm nét, dần thay thế cho hình ảnh ánh sáng như một sự khẳng định về cuộc đời ngày một tăm tối, mất phương hướng của Augie. Từ khi Georgie ra đi, Augie đã nhận ra ngôi nhà của mình không còn như trước nữa. Sự ngây thơ và tình yêu khờ dại của Georgie như một tia sáng ám áp soi rọi ngôi nhà, xua đi bóng tối bởi sự hà khắc từ các luật lệ của ngoại Lausch. Giờ đây, cậu bé đã bị tống vào dưỡng viện và ngôi nhà cũng trở nên “nhỏ bé, tối tăm, tầm thường hơn trước, những thứ từng sáng sủa cao quý đã mất đi về hấp dẫn, sang trọng... những gì hào nhoáng, bóng bẩy, lộng lẫy, rực rỡ đã bị quét sạch” (Bellow, 2020, 73). Ngay cả những nơi tưởng như luôn hiện diện ánh sáng công lý như đồn cảnh sát cũng ngập đầy bóng tối: “đồn cảnh sát ở khu Tây Chicago thật tăm tối! Tối vô cùng! Đó là một nơi hồng hóc, bệnh tật, đau đớn” (Bellow, 2020, 269). Sự tha hóa, băng hoại đạo đức của con người đã khiến bóng tối phủ tràn ra khắp thế giới.

Thiên tiểu thuyết cũng tô đậm sự khác biệt giữa trật tự với hỗn loạn, giữa giàu sang với nghèo hèn trong các không gian để cho thấy sự tương phản, phân biệt giai tầng trong một xã hội vật chất lên ngôi. Nhà của di dượng Coblin luôn luôn sạch sẽ, mọi thứ đều ngăn nắp, phẳng phiu, sáng bóng. Các đồ vật “nằm đúng chỗ - đều tăm tắp như trong sảnh tu viện hay bất cứ nơi nào mà tình yêu của Chúa sẵn sàng trao ban” (Bellow, 2020, 33). Trái lại, cảnh tượng trong ngôi nhà của Augie lộn xộn, các đồ dùng bị vứt lung tung khắp nơi. Dường như, ở không gian này, ta không tìm thấy được sự trật tự, mọi thứ đều hỗn độn, hết như vô vàn căn nhà nhỏ bé khác trong khu ổ chuột, những nơi mà chẳng một ai bận tâm đoái hoài.

Như vậy, giống như các tác phẩm khác thuộc thể loại tiểu thuyết bọm nghịch⁵, cấu trúc thiên tiểu thuyết của Saul Bellow chia làm nhiều chặng như các tập trong một bộ phim. Tuy nhiên nếu “cốt truyện bọm nghịch chỉ đơn thuần thuật lại các mảnh vỡ rời rạc xảy ra sau khi phân mảnh” (Donadieu, 2000, 12) thì cốt truyện của *Những cuộc phiêu lưu của Augie March* tương đối chặt chẽ. Cấu trúc truyện gồm nhiều tập riêng rẽ có sự phát triển và cao trào, được đan cài, lồng ghép vào nhau để cùng dẫn tới cái đích là “một số phận đủ tốt đẹp” (Bellow, 2020, 39) mà Augie March hằng ao ước. Các tập truyện chứa đựng nhiều tình tiết bất ngờ, ngẫu nhiên, đúng với tinh thần của thể loại tiểu thuyết bọm nghịch: như việc lẽ ra buổi tối hôm đó Augie March phải đi dự lễ tốt nghiệp trung học thì thay vào đó, anh lại cùng Einhorn đến một nhà thổ, hay tình huống khi Augie sắp sửa trở thành con rể nhà Magnus thì lại bị Kelly phát hiện mình đang đưa cô bạn thân Mimi đi phá thai,...

⁵Chẳng hạn trong tác phẩm được xem là khởi nguồn của kiểu tiểu thuyết *picaresque* là *Lazarillo de Tormes* (1554, tác giả khuyết danh) của Tây Ban Nha, các chương kể lại lần lượt các chặng đường phiêu dạt của cậu bé Lázaro. Hoặc một cuốn sách nổi tiếng khác của Tây Ban Nha thời Phục Hưng là *Don Quixote* (Miguel de Cervantes, 1605-1615) cũng được xếp vào dòng bọm nghịch điển hình với cấu trúc *episodic structure* gồm 2 phần và 120 chương đưa “chàng quý tộc tài ba xứ Mantra” rong ruổi khắp nơi từ thành thị đến thôn quê, từ cánh đồng đến núi non vực thẳm. Tương tự như thế, một tiểu thuyết quen thuộc với độc giả văn chương khắp thế giới là *Cuộc phiêu lưu của H.Finn* (Mark Twain, 1884) cũng sử dụng mô hình cốt truyện kiểu *picaresque* để kể về hành trình của nhân vật phiêu lưu có xuất thân từ tầng lớp thấp hoặc kẻ mạo danh (*the adventures of a rogue or lowborn adventurer*) [Xem thêm: (The Editors of Encyclopaedia Britannica, n.d)].

Việc sử dụng cấu trúc nhiều tập đã chia cuộc hành trình lớn của Augie thành những tập nhỏ với nhiều cuộc phiêu lưu, sắp xếp thành một chuỗi từ những ngày đầu Augie sống với gia đình ở Chicago đến những năm tháng lang bạt khắp mọi ngõ ngách để tìm kế sinh nhai và quan trọng hơn là đi tìm bản thân mình. Qua mỗi cuộc phiêu lưu, như các *pícaro* truyền thống, Augie dần tìm ra được chân lý. Tuy nhiên, nếu chân lý mà *pícaro* điển hình nhận ra là sự thật về xã hội vật chất, về cách lợi dụng người khác,... thì Augie March lại khám phá được sự thật về bản chất con người mình. Những cuộc va chạm cho phép Augie được nhìn nhận về mình sau mỗi chặng đường. Phân đoạn Einhorn trò chuyện với Augie March sau vụ cướp cửa hàng bán đồ da đã khiến anh lần đầu tiên nhận thức một cách rõ nét về bản thân. Augie March được dạy cho bài học không được ăn cướp một cách trắng trợn để rồi phải vào tù ra tội, chàng thiếu niên người Do Thái cũng hiểu được một sự thật rằng ở anh luôn “có *mâu thuẫn*” (Bellow, 2020, 142) bên trong. Dường như càng dần thân vào cuộc hành trình, thế giới và con người xung quanh Augie càng biến đổi nhanh chóng. Đầu tiên thế giới của anh chỉ xoay quanh một gia đình nhỏ bé nhưng rồi thế giới của Augie dần trở thành guồng quay chóng mặt với đủ mọi loại người. Cùng với sự gia tăng yếu tố phiêu lưu, tình tiết các chương truyện cũng vận động mở rộng từ những năm tháng bình yên đến khi cuộc đời Augie dần trở nên tăm tối, mất phương hướng. Cùng với đó, Augie cũng nhận thức được sự thối nát, xuống cấp của xã hội. Qua mỗi tập, môi trường Augie sinh tồn càng bộc lộ rõ bản chất xấu xa, hỗn tạp của nó. Các chương truyện được tổ chức với sự tương phản rõ rệt, để qua đó làm nổi bật số phận đầy may rủi của Augie cũng như cho thấy bức tranh u tối về một xã hội rối ren, biến động. Để rồi sau tất cả những gì đã ném trải, Augie tạm lánh khỏi những xô bồ của đời thường, chạy trốn khỏi “đống đổ nát của thế giới hiện đại” (Bellow, 2020, 612) để tìm về chốn bình yên trong tâm hồn. Những biến cố đã xảy ra không giết chết Augie mà trái lại còn khiến anh trở nên mạnh mẽ hơn bao giờ hết. Chính vì thế, điểm cuối câu chuyện đã xuất hiện hình ảnh biển cả đại diện cho sự vĩnh hằng của ý chí, niềm tin và khát vọng trong Augie March.

2.2.2. Nhân vật “bọm nghịch” Augie March - già phản anh hùng được tạo ra từ những nghịch lý

Chàng thanh niên Augie March, nhân vật trung tâm trong *Cuộc phiêu lưu của Augie March* là một hình tượng mang những đặc trưng của kiểu tiểu thuyết bọm nghịch. Tuy nhiên, với sự sáng tạo của Saul Bellow, nhân vật này

đã trở nên mới mẻ, đậm chất hiện đại. Không đơn thuần là một nhân vật đậm tính hiện thực, nhằm phản ứng lại với mô hình hiệp sĩ lý tưởng thời trung cổ (như cách Cervantes xây dựng qua Don Quixote) hay phản ánh thói đạo đức giả, sự băng hoại xã hội (như William Thackeray ngụ ý trong *Hội chợ phù hoa*⁶), xuyên suốt câu chuyện là hành trình tồn tại và tự nhận thức về bản thân của Augie March, một kiểu “truy tìm bản thể” vốn là chủ đề nổi bật trong văn học hiện đại. Sự xảo trá của một nhân vật bọm nghịch truyền thống ở Augie March giờ đây được hòa lẫn với vẻ duyên dáng, ngây thơ và có phần khờ khạo của chàng, những khát vọng tinh thần được xếp ngang với những toan tính vật chất, những ngụ ý châm biếm xã hội làm nền cho hành trình khám phá bản ngã..., tất cả làm nên những nghịch lý rất riêng, rất độc đáo của nhân vật này.

Picaro hay còn gọi là nhân vật bọm nghịch là hình tượng được sáng tạo ra như một sự khiêu khích với hình tượng hiệp sĩ hoàn hảo trong các tiểu thuyết lãng mạn hiệp sĩ. Chính vì thế, hình tượng này được xem như hình tượng phản anh hùng, mang đậm dấu ấn của chủ nghĩa hiện thực. *Picaro* thường có xuất thân từ những tầng lớp thấp, dưới đáy xã hội với nguồn gốc không rõ ràng. Họ sớm phải tự bươn chải với cuộc đời và trên hành trình tìm kiếm những lợi ích cá nhân, họ dần trở thành một kẻ lừa đảo, xảo quyệt. Augie March được xây dựng như một *picaro* điển hình. Mở đầu câu chuyện, Augie March đưa chúng ta đến với khu ổ chuột tại Chicago tối tăm thời Đại suy thoái ở Mỹ với những tầng hầm hôi hám, ẩm thấp, đó chính là nơi mà anh sinh ra và lớn lên. Nguồn gốc của Augie không rõ ràng, anh không hề biết cha mình là người như thế nào mà chỉ mơ hồ biết qua lời kể của anh Simon rằng ông là một tài xế xe tải. Gốc gác dân di cư Do Thái cùng với sự nghèo khổ đã đẩy gia đình Augie xuống tầng bậc thấp kém nhất trong xã hội. Mọi người bày tỏ thái độ khinh bỉ và chán ghét với nhà Augie: “gia đình tôi chỉ là một nhóm dân Do Thái sống giữa bọn họ... thi thoảng bọn tôi bị rượt đuổi, bị ném đá, bị xùy chó ra cắn, bị đánh đập vì là kẻ giết Chúa” (Bellow, 2020, 19).

⁶*Vanity Fair* (W. Thackeray) được xuất bản hàng tháng một loạt 19 tập (volume) trước khi in thành một tập duy nhất vào năm 1848 với phụ đề *Một cuốn tiểu thuyết không có anh hùng* (A Novel without a Hero), phản ánh sự quan tâm của Thackeray trong việc giải cấu trúc những quy ước về chủ nghĩa anh hùng trong văn học.

Augie March kể về tất cả những chuyện này với một thái độ dửng dưng, dường như anh đã quá quen với việc bị gạt ra ngoài rìa của xã hội đến độ chẳng muốn đòi co, tranh cãi. Augie tự lực kiếm sống và giúp đỡ gia đình ngay từ khi còn nhỏ, anh lang bạt đây đó và làm đủ mọi loại nghề trên đời. Từ nhân viên phát tờ rơi cho rạp Ngôi Sao, người giúp việc cho nhà di Anna Coblin, đến làm trợ lý cho chú Einhorn, người mẫu cho hiệu trang phục của ông bà Renling... Có thể thấy, cuộc sống của Augie nay đây mai đó, di chuyển liên tục và dường như không bao giờ có điểm dừng.

“Đù thứ thượng vàng hạ cám” là cụm từ Augie dùng để “mô tả căn cốt” (Bellow, 2020, 39) của toàn bộ cuộc đời anh. Tiểu thuyết bọm nghịch với cốt truyện đầy những tình tiết ngẫu nhiên, bất ngờ đã khiến vận mệnh của *picaro* thay đổi không ngừng. Tác giả Mary E. Dester đã khẳng định “số phận của *picaro* không bao giờ được bảo đảm; anh ta chưa kịp đạt đến một sự an toàn nhất định thì số phận của anh ta đã bị đảo ngược hoàn toàn” (Dester, 1969, 6 - 7). Augie March từ một chàng trai nghèo khổ sống trong khu ổ chuột rách rưới bỗng chốc trở thành người mẫu cho một tiệm đồ sang trọng. Thậm chí, anh còn có cơ hội trở thành con nuôi của ông bà Renlings. Nhưng Augie đã từ chối cơ hội sống trong nhung lụa và chọn dán thân vào những cuộc phiêu lưu đầy khó khăn và bất trắc. Số phận của Augie thay đổi chóng mặt không chỉ trong những cuộc du hành để kiếm sống mà còn cả trong những cuộc phiêu lưu tình ái. Có thể thấy, như mọi *picaro* khác, con xúc xắc số phận của Augie đầy những may rủi ngẫu nhiên, bất ngờ hoặc do chính anh tự lựa chọn hoặc do tạo hóa trao ban.

Là sự phản ứng lại với kiểu tiểu thuyết hiệp sĩ cùng những nhân vật hoàn hảo, đẹp đẽ, *picaro* của tiểu thuyết bọm nghịch là những con người bất lương, xảo quyệt. Augie March dán thân vào những cuộc phiêu lưu, tiếp xúc với nhiều hạng người và dần trở thành kẻ bất lương. Ngoại Lausch là người đầu tiên đã dạy anh những trò bịp bọm, ngoại đã cho anh những mảnh khóc để lợi dụng lòng tin của mọi người nhằm đạt được mục đích cá nhân của mình. Qua ngoại, anh học được cách “phốt lờ và bỏ qua những sự thật rành rẽ” (Bellow, 2020, 10). Bằng cách đó, những thói hư, tật xấu đã dần trở thành một phần trong tính cách của Augie và biến anh thành một gã phản anh hùng, một kẻ theo chủ nghĩa cá nhân đầy xảo trá. Điều này hoàn toàn phù hợp với kiểu nhân vật *picaro*, họ phải “học cách tồn tại ở một nơi mà mọi người đều phốt

lờ họ” và họ luôn cố gắng “đương đầu với sự giàu có” (Bellow, 2020, 14). Muốn tồn tại trong một xã hội bị tiền bạc thống trị, Augie buộc phải trở thành kẻ bịp bợm. Augie không có một chỗ dựa đích thực và do vậy anh phải tìm mọi cách để kiếm sống, bao gồm cả việc trở thành một con rôi - một điều mà anh không dễ dàng chấp nhận. Đã có lúc, Augie cho rằng “mục tiêu sống đơn giản của mình chỉ là màn lừa đảo” (Bellow, 2020, 457). Từ đầu đến cuối cuộc phiêu lưu của mình, hầu như Augie đều kiếm ra lợi ích (cả về mặt vật chất lẫn tinh thần) cho mình bằng trò dối lừa. Sự giả trá, bịp bợm của Augie được đẩy lên cao độ khi anh trở thành một người diễn viên làm tròn vai của mình. Là người mẫu cho hiệu đồ của ông bà Renling, anh rũ bỏ sự nghèo hèn và mặc lên mình những “bộ quần áo bảnh bao”, “đứng sau một quầy hàng lộng lẫy bậc nhất” (Bellow, 2020, 157) như kiểu một anh Xuân tóc đỏ trong tiệm Âu phục của nhà Văn Minh (tiểu thuyết *Số đỏ* của Vũ Trọng Phụng ở một khía cạnh nào đó cũng khá giống tiểu thuyết bợm nghịch phương Tây). Một chàng thanh niên Do Thái thấp kém, thất học giờ đây đã là một phần của giới thượng lưu, “đầy hiểu biết với đám gái trẻ nhà giàu, đám dân chơi là thành viên các hộp đêm đồng quê và đám sinh viên đại học...” (Bellow, 2020, 157). Dưới sự áp đặt của bà Renling, Augie khoác lên chiếc mặt nạ “phù phiếm” (Bellow, 2020, 158), giả tạo. Tuy nhiên, một hình mẫu lý tưởng, hoàn hảo không phải là điều mà *picaro* hướng đến. Chính vì thế, dù có cố gắng bao nhiêu đi nữa, Augie vẫn chỉ là một kẻ giả mạo, một người đang cố che lấp đi địa vị xã hội thấp kém thật sự của mình. Augie nhận thức được phần nào sự bất lương, xấu xa trong con người mình và anh đã tự thốt lên rằng có lẽ chính anh “sẽ xuống mồ mà chẳng có hy vọng nào để trở thành một người tốt đẹp hơn” (Bellow, 2020, 49).

Tính cách của Augie chủ yếu hiện lên ở mặt xấu với những biểu hiện của sự bịp bợm. Nhưng phải nói rằng, như các kiểu nhân vật *picaro* phổ biến, Augie trong thiên truyện vẫn là một gã bất hảo đáng mến. Trước hết, Augie được mọi người yêu quý với vẻ ngoài bảnh trai cùng tính cách thông minh, vô tư, lạc quan. Khi bị mọi người coi thường, xúc phạm vì gốc gác Do Thái của mình, Augie vẫn “cười cợt, hờn hờ, phớt lờ”, anh vô tư và “không thích làm mình mệt mỏi” (Bellow, 2020, 19) bởi những sự việc như thế. Vẻ ngoài đẹp trai của anh cũng đã gây thiện cảm với nhiều người, thậm chí ông bà Renling cũng muốn nhận anh làm con nuôi và lo lắng chu toàn cho anh.

Trong nhiều hoàn cảnh, ngay cả khi tưởng như rơi vào bước đường cùng, Augie vẫn chứng tỏ mình là một kẻ lạc quan. Anh khẳng định mình “luôn có việc gì đó để làm” (Bellow, 2020, 211) và từ chối khoản tiền 50 xu của mẹ dù lúc ấy anh đang thất nghiệp. Anh cũng là một người có tư chất thông minh, ham học hỏi. Thay vì trộm sách để bán anh lại trộm về để đọc và nghiền ngẫm, suy tư. Tiếp theo, Augie đáng mến bởi vì anh trân trọng tình cảm gia đình. Dù anh bịp bợm và xảo trá, nhưng sâu trong anh vẫn có những tình cảm chân thành. Augie đau lòng khi chứng kiến cậu em khờ khạo Georgie của mình bị tổng vào dưỡng viện. Anh đã cố dành hầu hết thời gian cho Georgie trong tháng cuối cùng cậu bé còn được ở nhà. Thậm chí Augie còn xót thương cho cái chết của ngoại Lausch dù bà đã đối xử với anh rất cay nghiệt và hà khắc. Khi nghe tin bà cụ mất anh cảm thấy “thật đau đớn như bị dao đâm”, anh “không thể đứng vững hay cử động, chỉ còn nước ngồi xuống...” (Bellow, 2020, 210). Không chỉ lạc quan, yêu gia đình, Augie còn hết sức ngay thơ và dễ thương khi rơi vào lưới tình. Một khi đã rung động, Augie sẽ bất chấp tất cả để lao vào chinh phục cô gái mà mình yêu, cũng như làm mọi điều để bảo vệ tình yêu ấy.

Augie tương đồng với *picaro* trong thể loại tiểu thuyết bợm nghịch truyền thống ở chỗ chàng là một người cô độc như cách mà Guillen nhận định: “*picaro* là một kẻ lạc lõng, một sinh thể biệt lập” (Guillen, 2015, 114). Tuy nhiên khác với các gã bợm nghịch khác, Augie không cô độc chỉ vì anh đang tồn tại một mình trong xã hội hỗn loạn mà anh cô độc chủ yếu là bởi niềm khao khát phiêu lưu, ước vọng tự do và khẳng định bản thân của anh. Với những lí tưởng tinh thần đẹp đẽ ấy, anh quả là “một thứ gì đó khác thường” (Bellow, 2020, 494) như lời Clem đã nhận xét. Khát vọng phiêu lưu của anh đã khiến cho anh không thể hài lòng với cuộc sống hiện tại, anh không bao giờ ngừng lại mà di chuyển liên tục “Chúa ôi, tôi là kẻ chạy theo những điều tốt đẹp, nô lệ của tình yêu, kẻ tham gia các kế hoạch, kẻ nảy ra những ý tưởng cao siêu, và là một gã ngốc ham vui!” (Bellow, 2020, 492). Chính khát vọng theo đuổi “một số phận đủ tốt đẹp” (Bellow, 2020, 39), cùng lý tưởng tự do và niềm tin vào tình yêu đã khiến Augie trở thành một kiểu *picaro* hiện đại. Anh đặt những khát khao về tinh thần ngang bằng với những nhu cầu về vật chất, và đôi khi anh còn gạt bỏ vật chất để tôn thờ niềm mong ước của mình. Anh kiên quyết không tham dự vào mọi kế hoạch mà người khác đề ra cho anh, anh chỉ muốn “vạch kế hoạch để xuất hiện

thật khác biệt” (Bellow, 2020, 458). Thế nhưng càng tiến sâu vào cuộc phiêu lưu để tìm kiếm và khẳng định mình, Augie lại càng thấu suốt được sự bất lực của bản thân. Xã hội hỗn loạn đã chi phối mạnh mẽ đến tính cách của Augie, và tính cách của Augie lại quyết định số phận của anh. Ngay từ phần mở đầu tiểu thuyết, Augie đã nhấn mạnh điều đó qua lời của triết gia Heraclitus “con người tính sao số vậy” (Bellow, 2020, 9). Môi trường hỗn loạn với đầy rẫy những dối lừa đã biến Augie trở thành một con người trái với ước muốn của anh. Anh càng kỳ vọng mình sẽ tốt đẹp thì thực tế lại càng đẩy anh chìm xuống những hố sâu của sự xấu xa, bất lương. Dù không muốn nhưng Augie cũng phải xuôi theo dòng chảy xô bồ của thế giới. Đôi lúc, anh ý thức sâu sắc và khát khao chạy trốn khỏi thực tại hỗn độn đang bủa vây mình. Tuy nhiên, càng vùng vẫy thoát ra, thì Augie lại càng bất lực trước vòng xoáy khủng khiếp của thế giới. Augie dần đánh mất bản thân mình, anh hòa hiệp với xã hội một cách đầy miễn cưỡng và van nài: “Chúa ơi...xin Người giữ cho con đừng bị cuốn vào một trong những dòng nước vĩ đại kia nữa, nơi con không thể là chính mình” (Bellow, 2020, 475). Khát vọng thoát khỏi thế giới hỗn độn mãnh liệt đến độ, anh mong rằng mình sẽ kết thúc chuyến đi và tìm được một cái đích, một nơi mà anh thuộc về “Tôi ước mình có một số phận rõ ràng hơn và có thể từ bỏ chuyến hành hương này” (Bellow, 2020, 483). Nhưng dù mong muốn cuộc đời đơn giản, nhưng chính anh đã trôi theo dòng chảy phức tạp của cuộc đời mất rồi. Đến đây, có thể thấy Augie March là một con người tràn đầy những nghịch lý. Bản thân sự tồn tại của anh đã là một nghịch lý, giữa xã hội vật chất lên ngôi, anh lại là một kẻ “giàu tình cảm” (Bellow, 2020, 494). Anh khao khát một cuộc đời tốt đẹp, nhưng những cố gắng và sự lựa chọn của anh lại trở thành thứ vùi dập cuộc đời anh. Anh mong muốn một cuộc sống đơn giản nhưng lại chẳng thể yên phận và cũng chẳng bao giờ phấn đấu vì một cuộc sống như thế. Ý thức rõ về quyền lực của kẻ giàu có nhưng anh không bao giờ cam chịu sự áp đặt của họ vì anh là một người “có cái siêu tội rất mạnh” (Bellow, 2020, 459). Tuy nhiên, càng tuyên bố hùng hồn về lẽ sống của mình bao nhiêu thì những mơ ước tốt đẹp ấy của anh càng bị đè bẹp bởi những xã hội rối ren, bởi những thứ vật chất mà anh cho là tầm thường bấy nhiêu. Augie là một phần của những cuồng quay, giả trá cuộc đời và anh đã hòa hiệp với xã hội ấy một cách bất lực. Dù cố thuyết phục mình đã trưởng thành sau những va vấp, nhưng

Augie không thể chối bỏ được sự thật rằng cuộc đời anh vẫn là “một cuộc đời đáng thất vọng” (Bellow, 2020, 492). Tuy vậy anh vẫn hài lòng với những gì mà số phận trao cho mình bởi lẽ như Mintouchian nói “thà chết với con người thực của mình còn hơn sống mãi là một người xa lạ” (Bellow, 2020, 492). Augie vẫn là Augie nhưng trên chuyến hành trình của đời mình, Augie đã thu nhận được những bài học đắt giá. Ít ra anh cũng đã nỗ lực hướng đến một số phận tốt đẹp dù chỉ chuốc lấy thất bại. Augie vẫn là Augie, cả điều xấu lẫn điều tốt. Niềm lạc quan của anh vẫn bùng cháy ở những trang cuối cùng của câu chuyện “Tạo hóa không thắng nổi chúng ta” (Bellow, 2020, 612). Những “thất bại tại lần ranh nỗ lực” (Bellow, 2020, 613) của Augie March là biểu tượng cho hi vọng về giấc mơ Mỹ - giấc mơ của một đất nước tràn ngập cơ hội cho những ai dám đấu tranh để khẳng định chính mình.

Saul Bellow đã cấp cho nhân vật của mình một sức sống mãnh liệt hơn rất nhiều những nhân vật bọm nghịch khác, để anh nhìn đời một cách lạc quan dẫu bị rơi vào những hoàn cảnh trở trêu nhất. Việc đặt nhân vật vào rất nhiều hoàn cảnh trở trêu trong cuộc sống như các phép thử dành cho khát khao khẳng định bản sắc cá nhân của Augie thông qua đó cho thấy cách Augie đương đầu với cuộc sống đầy khắc nghiệt. Augie tương đồng với Huckleberry Finn ở chỗ họ luôn nhìn thế giới với một thái độ lạc quan, xã hội qua con mắt của họ vừa u tối nhưng cũng vừa lấp lánh ánh sáng và căng tràn nhựa sống. Tuy nhiên nếu Finn quay lưng lại với thế giới, trở về với tự nhiên thì Augie lại hòa mình vào xã hội, chấp nhận sống và đối diện với những ngổn ngang, chật chội của nó. Nhiều nhà văn cùng thời với Bellow mang cảm hứng bi quan về cái chết, về sự tận diệt của xã hội con người như James Joyce trong *Người Dublin* (1914), Thomas Mann trong *Chết ở Venice* (1912), T.S.Eliot trong bài thơ *Đất hoang* (1922),... thì Bellow thông qua *Cuộc phiêu lưu của Augie March* với thể loại bọm nghịch lại truyền cho người đọc niềm tin về sự sống.

2.2.3. Tính chất tự truyện với người kể chuyện ngôi thứ nhất

Một đặc điểm nổi bật của tiểu thuyết bọm nghịch là thường được kể theo hình thức tự truyện. Nhân vật trung tâm đồng thời đóng vai trò người kể chuyện, tường thuật và lí giải những sự việc của đời mình, dưới góc nhìn của mình để đúc kết những suy nghĩ, những chiêm nghiệm.

Trong *Cuộc phiêu lưu của Augie March*, người kể chuyện ngôi thứ nhất chính là nhân vật Augie March. Anh tự thuật lại câu chuyện về chính mình “Tôi là dân Mỹ, quê Chicago - Chicago, cái chốn âm ỉ, và tôi hành xử như vẫn tự răn mình...” (Bellow, 2020, 9). Ở phần cuối tác phẩm, sau khi trải qua vô vàn những biến cố trong cuộc đời, Augie đã thừa nhận anh “biên hồi ký, với tư cách một du khách” nắm trong tay “rất nhiều thời gian” (Bellow, 2020, 593). Xuyên suốt tác phẩm, anh đóng vai trò là người trực tiếp dẫn dắt, kể lại câu chuyện về cuộc đời mình và cũng là “nhân chứng duy nhất của những sự kiện được kể” (Guillen, 2015, 433). Nhân vật “tôi” dẫn dắt người đọc khám phá về cuộc chu du bất tận của cuộc đời anh, từ những ngày thơ bé sống cùng với gia đình mình tại một khu ổ chuột ở Chicago đến tận khi trở thành một người đàn ông trung niên sống ở New York. Việc sử dụng ngôi kể thứ nhất giúp người đọc có thể cảm nhận rõ nét những trạng thái tâm lý phức tạp diễn ra bên trong Augie March, tạo tính phản ánh chân thật khách quan và hiện thực được soi rọi qua cái nhìn bên trong, hết sức cụ thể và sinh động. Nhân vật “tôi” - Augie March đã bộc lộ một cách tự do mọi tâm tư, tình cảm của mình thông qua những đoạn đối thoại và đặc biệt là độc thoại nội tâm. Có thể thấy, những đoạn độc thoại nội tâm của Augie March trải dài khắp tác phẩm. Ở đầu mỗi chương, Augie thường đưa ra những chiêm nghiệm triết lý cho thấy sự tự nhận thức bản thân của mình. Ngôi thứ nhất cũng đặc biệt chân thật, mãnh liệt khi miêu tả cuộc đấu tranh nội tâm gay gắt, quyết liệt của Augie March. Augie March đã đề nhu cầu bản năng lấn át lý trí, để rồi tự dằn vặt trong đau khổ khi đã lừa dối Thea, khiến cô rời xa anh: “tôi nằm im rồi thềm van nài, cãi cọ với Thea trong đầu mình, nhưng càng nói, tôi càng đuối lý. Sao tôi lại làm thế? Tôi nhận ra mình đã làm nằng rất đau đớn” (Bellow, 2020, 456). Người đọc cảm nhận sâu sắc những diễn biến tâm lý tế vi, phức tạp của nhân vật thông qua lời kể của chính anh. Nổi thống khổ khi thấy anh Simon đã tha hóa và biến chất, sự biết ơn khi chú Einhorn hay Thea nói cho anh biết một sự thật về bản thân anh, tình yêu thương với những người thân trong gia đình,... tất cả những cảm xúc sâu kín đó đều được Augie tường thuật lại hết sức chân thực bằng lời văn nửa trực tiếp. Khi phản bội Thea, anh trần trụi vì tội lỗi do mình gây ra: “Tôi biết mình đã sai... tôi thấy mắt mình lấn trồn như muốn rớt ra ngoài... Sai trái, lỗi lầm của tôi xuất hiện khắp nơi và giày vò tôi” (Bellow, 2020, 456). Hay lúc nghe tin ngoại

Laush qua đời, anh đau khổ đến mức choáng váng “Tôi thấy lại khi nghĩ tới cảnh tượng hung bạo ấy... Tôi cố kiềm lòng nhưng không được” (Bellow, 2020, 210). Mâu thuẫn giữa những khát vọng với khả năng, giữa mộng ước đẹp đẽ với hiện thực tàn nhẫn đã tác động mạnh mẽ đến nhận thức của Augie, làm nảy sinh những đối cực trong lòng anh. Những dòng cảm xúc của Augie được thể hiện thành các phân đoạn dài, với sự liên tục của các câu văn, chất chồng lên nhau, tượng trưng cho những áp lực về sự hỗn loạn của thế giới đang đè nặng lên Augie. Yếu tố tự truyện biến Augie thành một người đang “xem xét trải nghiệm vô trật tự của anh”, đồng thời cố gắng “tìm kiếm một trật tự cho những trải nghiệm đó” (Opdahl, 1979, 19). Việc nhòe nhét vô số chi tiết về những suy nghĩ, chiêm nghiệm của anh cho thấy một sự nỗ lực để thấu hiểu trọn vẹn cái xã hội xô bồ mà anh đang sống.

Không chỉ hồi tưởng, ghi chép về những điều xảy đến với mình, Augie March còn đóng vai trò quan sát, chứng kiến và bình luận về những con người, những sự việc diễn ra xung quanh anh. Anh bộc lộ những suy nghĩ của mình về ngoại Laush qua lời nhận xét: “Ngoại nhàu nhũ như tấm giấy cũ, là kẻ chuyên quyền, cứng rắn, lắm lời, là con ó già hau háu vò mồi của một tay Bolshevik” (Bellow, 2020, 13). Hay khi Simon bị người tình đầu tiên phản bội, anh mất hết lý trí và quyết tâm lấy cho bằng được Charlotte để sở hữu “núi tiền” (Bellow, 2020, 234) của nhà cô. Augie đã ngầm ngầm phản đối trong tâm tưởng: “Tôi nhận ra gương mặt anh Simon là gương mặt của kẻ ở về phía sai lầm... tôi thấy anh ý thức được đồng sách ấy góp phần vào việc tôi phản đối anh” (Bellow, 2020, 235). Hay lúc gặp cô vợ tương lai Stella, anh cũng bị thu hút và đưa ra lời bình luận “tôi để ý ngay tới cô gái, được giới thiệu đơn giản là Stella... Mọi thứ trên mặt cô đều thanh tao, toát vẻ thông minh; mắt cô, tôi đoán mình sẽ nói là tình tứ” (Bellow, 2020, 410).

Có thể nói, việc sử dụng ngôi kể thứ nhất đã khiến nhân vật Augie không tách rời câu chuyện được kể mà là nhân vật chính của câu chuyện đó. Augie với tư cách là người kể chuyện ở ngôi thứ nhất xuất hiện trong tác phẩm như một “nhân vật của các biến cố” (Mancing, 1979, 438). Anh vừa là chứng nhân, vừa là người tham dự và đồng thời cũng là nạn nhân của các biến cố xảy ra. Bellow đã “đặt Augie vào rất nhiều vai diễn” (Shulman, 1968, 111) và làm những cuộc thí nghiệm tính cách của anh trong nhiều tình huống khác nhau. Ngôi kể thứ nhất đã

cho phép Augie phơi bày toàn bộ các đặc điểm của chính nhân vật mình thủ vai. Tuy nhiên, câu chuyện được diễn ra dưới lăng kính chủ quan của một nhân vật nên việc thông tin không xác thực hay đánh giá phiến diện là điều không thể tránh khỏi. Chính vì thế, người kể chuyện ngôi thứ nhất ở đây - tức Augie - là một người kể chuyện không đáng tin cậy. Những nhân vật khác đều được nhìn nhận từ góc nhìn của Augie, nên đôi khi anh khó tránh khỏi sai sót hay nhầm lẫn như việc anh đã tin tưởng tuyệt đối vào Stella cho đến khi nhận ra cô đã nói dối mình và tham gia tranh chấp kiện tụng với người tình cũ. Sự nghi ngờ về độ trung thực của người kể chuyện Augie đã dấy lên trong lòng bạn đọc ngay từ những trang văn mở đầu, khi anh tự nhận anh là một kẻ thích lừa đảo và rất dễ “tận tâm tận lực làm ba cái trò dối gạt” (Bellow, 2020, 33). Trong việc đánh giá chính bản thân mình, Augie cũng không thật sự chắc chắn. Anh không rõ liệu mình có thay đổi hay trưởng thành hơn sau ngần ấy những biến cố trong cuộc đời. Đây chính là một trong những đặc trưng thú vị của kiểu tiểu thuyết bọm nghịch, khi bút pháp hiện thực lại được soi chiếu qua lời kể của một kẻ “bất hảo”, một biểu tượng nhân vật phản anh hùng của thời đại.

2.2.4. Yếu tố châm biếm, giễu nhại

Theo nhiều nghiên cứu đã chỉ ra, tác phẩm đầu tiên đánh dấu sự ra đời của tiểu thuyết bọm nghịch là cuốn *Lazarillo de Tormes* (1554) ở Tây Ban Nha. Một loạt sáng tác của Miguel de Cervantes thời Phục Hưng cũng được xem có dáng mẫu của kiểu dạng này. Cuối thế kỷ XVI, *picaresque novel* đi khắp châu Âu, đặc biệt là văn học Anh và Pháp. Từ một phương thức sáng tác phản ứng lại thể loại tiểu thuyết lãng mạn hiệp sĩ, tiểu thuyết bọm nghịch đồng thời chuyên tải khát vọng nổi loạn, hướng đến việc phản ánh thực tế và có tính phê phán hơn đối với sự thay đổi nhanh chóng của đời sống xã hội phương Tây. Vì thế màu sắc châm biếm, giễu nhại (*satire*) là một trong những đặc trưng của kiểu truyện này.

Cuộc phiêu lưu của Augie March đã sử dụng yếu tố châm biếm, giễu nhại một cách đa dạng, thú vị như một phương tiện để khắc họa nhân vật đồng thời thể hiện những quan điểm sâu sắc về xã hội. Saul Bellow dùng phong cách của truyện tranh để tỉ mỉ phác thảo từng đường nét chân dung của nhân vật khiến hình ảnh con người và thế giới trong tác phẩm xuất hiện như những bức biếm họa. Chân dung anh Simon mang tinh thần phản hiệp sĩ được khắc họa đầy mỉa mai với sự đối lập giữa “phong thái danh giá, đáng đáp của thổ dân Iroquois nuôi

chim đại bàng”, “bước chân uyển chuyển không làm gãy một cành cây” với “bàn tay cầm cày lam lũ của Cincinnatus”, “vẻ khôn lanh của cậu bé bán diêm phố Nassau mà về sau trở thành sếp sòng đa tập đoàn” (Bellow, 2020, 40). Yếu tố châm biếm không chỉ hiện diện qua lời mỉa mai từng cá nhân của Augie mà còn in đậm trong những lời bình luận suông sã về xã hội của anh. Khi nói về các ngôi trường Đại học, Augie liên tưởng đến “các lớp học khổng lồ với đủ loại nhân cách và tình trạng... sự vô luân của đám ma cô, sự trơ tráo của đám nghịch tử giết người thân thích, sự ngây thơ của bọn nhai kẹo gôm...” (Bellow, 2020, 152).

Yếu tố châm biếm trong *Cuộc phiêu lưu của Augie March* đã được Saul Bellow sử dụng như một phương tiện để đối thoại với những tư tưởng tôn giáo, triết lý, lịch sử, văn hóa trong xã hội Mỹ. Điều này cho thấy thấy tinh thần dân chủ rất hiện đại của cuốn tiểu thuyết cũng như sự cởi mở, tự do của xã hội Mỹ trong bối cảnh thế kỷ XX nhiều biến động. Đồng thời, nó cũng phản ánh nét phóng khoáng, hào sảng của Augie March - một nhân vật bọm nghịch đích thực. Yếu tố châm biếm của tác phẩm chủ yếu được tạo ra bởi thủ pháp nhại lịch sử. Các nhân vật thường được đặt trong mối tương quan với những danh nhân có thật trong lịch sử để qua đó nhấn mạnh, làm nổi bật điểm tương đồng hay sự khác biệt vênh lệch. Khi miêu tả về ngoài của lão hàng xóm Kreindl, Augie đã so sánh với những nhân vật lịch sử vĩ đại: “cổ lão căng lên như thể lão đang đẩy bánh xe trọng pháo, mặt lão đỏ bừng như lính điều động... tất tật toát lên dáng vẻ của một Napoleon. Chân lão choãi ra đúng chuẩn Frederick Đại đế, nhưng lão thấp hơn ba tấc so với chiều cao tiêu chuẩn của một cận vệ” (Bellow, 2020, 12). Chân dung lão Kreindl được đặt cạnh chân dung của hai vị vua đầy quyền lực, thủ pháp nhại cùng giọng kể bông đùa, hài hước ở đây đã mang lại hiệu quả cao trong việc tạo nên yếu tố châm biếm. Hình ảnh ngoại Laush với những chiêu trò lừa bịp được ví với tên Nero bạo chúa, hung ác thường “dùng cọng lông vũ tẩm thuốc độc quệt vào cần cổ kẻ thù hay kẻ ngáng đường mình tại bàn ăn tối” (Bellow, 2020, 47). Augie so sánh mình với Fouché và Talleyrand, để nhận thức được bản thân là một kẻ hèn kém, tầm thường: “vấn đề không phải là xuất thân cao quý hay là con nầm trong giá thú. Fouché hay Talleyrand cũng như nhau cá thòi. Quan trọng là năng khiếu...” (Bellow, 2020, 72 - 73). Hay anh cũng liên tưởng ảnh hưởng tàn khốc của cuộc Đại suy thoái đối với gia đình chú Einhorn như sự

kiện vua Cyrus đánh bại vị hoàng đế Croesus giàu có xứ Lydia. Hình ảnh những nhân vật lịch sử hiện lên trong tác phẩm luôn gắn liền những lời cười cợt, chế giễu như: “Bill Thompson Bé Bự” luôn “ba hoa chích chòe” (Bellow, 2020, 80), Socrates “xấu như chó già” (Bellow, 2020, 92) nhưng lại nói lời thành thật,...

Có thể nói, yếu tố châm biếm trong tác phẩm đã được vận dụng một cách khéo léo để nói lên sự loạn lạc, nhiễu nhương, đảo lộn mọi giá trị của xã hội. Ba chú khỉ trong gia đình Augie, được anh gọi là “bộ ba thần thánh hạ cấp” cùng lời mia mai “ưu điểm của việc thờ phụng mấy vị thần quèn là bạn có thể gọi đám ấy theo bất cứ cách nào mà bạn thích” (Bellow, 2020, 17). Chi tiết đầy tính châm biếm này ngầm phản ánh một thế giới nơi mà hỗn loạn chồng chất, đồng tiền ngự trị, con người trở thành những công cụ vật chất, họ mất dần đi niềm tin tôn giáo và một chỗ dựa tinh thần thực sự. Yếu tố châm biếm cùng giọng bông đùa, hài hước đã làm nên ở Augie một chất bịp bợm rất riêng, vừa xảo trá nhưng cũng lại rất thông minh, vui tính. Anh thử nghiệm mọi tình huống, với thái độ vừa bất cần, chế nhạo nhưng cũng lại vừa vui vẻ, phấn khích. Khi Thea đến gặp anh, Augie đã bày tỏ sự vui mừng “Thea xuất hiện với đồng tiền của nàng, cùng ý chí kiên định về tình yêu” (Bellow, 2020, 365). Nhưng liền sau đó là giọng giễu cợt “Ôi chao, an lành và tốt đẹp. Hoan hô! Hãy cùng xây dựng một thực tại tốt đẹp hơn” (Bellow, 2020, 365). Hơn ai hết, Augie hiểu rõ sự mong manh của ái tính và những nỗi bất hạnh mà một tình yêu tan vỡ có thể gây ra. Song anh vẫn kiên quyết dẫn thân đến Mexico cùng Thea, người mà anh hết mực yêu thương. Hay trong phân đoạn gặp gỡ con đại bàng, Augie cũng bông đùa về quá trình huấn luyện chú chim của anh và Thea trong tương lai: “Ôi chao, cứ đợi đấy, bọn tôi ít nhiều sẽ đuổi kịp thần thoại” (Bellow, 2020, 383). Khung cảnh cuộc đi săn cuối cùng của Augie với con đại bàng cũng đậm tính châm biếm, đã kích hình tượng người hiệp sĩ truyền thống. Như một hiệp sĩ thực thụ, Augie cũng có cho mình một con ngựa Bizcocho cùng khát vọng chứng minh rằng Caligula có thể đi săn được. Anh lao lên lưng ngựa và phóng theo chú đại bàng như một hiệp sĩ chiến đấu vì công lý, thể nhưng sau cùng cuộc đi săn lại chỉ chuốc lấy thất bại thảm hại: con ngựa chết, còn Augie bị ngã vỡ đầu và mất một chiếc răng. Chú chim đại bàng Caligula cũng là một hình tượng ít nhiều mang yếu tố châm biếm. Đại bàng được coi là linh vật biểu tượng cho nước Mỹ, trong tâm trí của Augie loài chim này hiện lên vừa vĩ đại nhưng cũng vừa tầm thường. Trong một xã hội vật chất,

điều đầu tiên Augie nghĩ khi nhắc về đại bàng chính là hình nó được in trên tờ tiền, rồi lũ quạ đen cũng được ví với đại bàng. Một loài chim vĩ đại sau rốt chỉ là một “kẻ cướp, kẻ ăn xác thối” (Bellow, 2020, 383) không hơn không kém. Con đại bàng uy dũng, đẹp mã tượng trưng cho bề ngoài hùng mạnh, thịnh vượng của nước Mỹ thế nhưng thực chất nó lại rất sợ loài thằn lằn Mexico và nó không thể đi săn được. Điều này ngầm ám chỉ, dẫu là một cường quốc nhưng khắp nước Mỹ vẫn tồn tại hằng hà sa số những khu ổ chuột. Suy rộng ra, một xã hội dù phát triển vượt bậc đến đâu đi nữa thì vẫn còn những nơi tăm tối, lạc hậu, vẫn còn những con người nhỏ bé bị lãng quên trong một đồng hồ hỗn độn. Con đại bàng cũng tượng trưng cho chính Augie March, tuy có những khát vọng lớn lao nhưng lại nhút nhát và chưa bao giờ thực sự cố gắng vượt qua giới hạn.

3. Kết luận

Saul Bellow từng có những bình luận rất chân thành về sứ mệnh của một nhà văn đích thực: “Một nhà văn phải thể hiện bản thân mình một cách dễ dàng, tự nhiên, phong phú bằng một hình thức giúp giải phóng tâm trí, năng lượng của anh ta” (Opdahl, 1979, 15 - 16). *Cuộc phiêu lưu của Augie March* với tư cách là một cuộc thử nghiệm mới mẻ của kiểu tiểu thuyết bợm nghịch đã thỏa mãn nhu cầu sáng tạo ấy trong Bellow. Tác phẩm như một sự khai phá những tiềm năng của nghệ thuật tự sự hiện đại thế kỉ XX với thể loại tiểu thuyết bợm nghịch - một dạng thức tiểu thuyết gắn liền với thế kỉ XVI. Thiên tiểu thuyết đã chứng minh được tầm vóc hiện thực của mình khi bao quát cả một xã hội hỗn loạn với đầy ắp những biến động. Cuốn tiểu thuyết không đơn giản chỉ là những ghi chép vụn vặt về cuộc du hành của Augie March mà nó thật sự đã đặt ra những vấn đề sâu sắc về nhân sinh quan, thế giới quan. Đồng thời, tác phẩm còn cho thấy niềm tin, sự trân trọng của Bellow với những khát vọng đích thực của con người. Cốt truyện phiêu lưu cùng cấu trúc truyện chia tập khiến các “phân đoạn đường đời” (Bellow, 2020, 517) của Augie hiện lên rõ nét với đầy những biến cố may rủi, ngẫu nhiên. Trên hành trình tìm kiếm và khẳng định giá trị bản thân, Augie - nhân vật trung tâm của thiên tiểu thuyết, gã phản anh hùng đáng mến phải học cách thích nghi và tồn tại. Thế giới con người xung quanh Augie đông đúc, nhộn nhịp, họ quăng mình vào dòng chảy ồ ạt, xô bồ của môi trường. Xã hội hỗn loạn chật chội những sinh thể người “thặng dư” (Bellow, 2020, 369) ấy đã dồn nén và tạo ra những nghịch lý không thể dung hòa trong Augie March.

Yếu tố tự truyện cùng người kể chuyện ở ngôi thứ nhất cho phép người đọc thâm nhập vào thế giới nội tâm phức tạp của nhân vật. Tiểu thuyết còn là minh chứng cho tài năng sử dụng yếu tố châm biếm bậc thầy của Saul Bellow. Với *Cuộc phiêu lưu của Augie March*, Saul Bellow đã một lần nữa làm hồi sinh kiểu tiểu thuyết bộn nghịch tràn đầy xung năng của sự sống, niềm tin và khát vọng. Tác phẩm khép lại nhưng không kết thúc mà đón đầu những cuộc phiêu lưu mới, những cuộc du hành có chiều dài là vô cực và đích đến nằm ở vĩnh hằng hệt như sự vô tận của biển cả, của tạo hóa trong Augie.

References

- Bellow, S. (2010). *Henderson, Ông hoàng mưa* (Thieu Khanh, Trans.). Văn học.
- Bellow, S. (2019). *Herzog* (Thieu Khanh, Trans.). Hội nhà văn.
- Bellow S. (2020). *Cuộc phiêu lưu của Augie March*. Hội Nhà Văn.
- Bellow, S. (n.d). *The Nobel Prize in Literature 1976*. NobelPrize.Org. <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1976/press-release/>
- Dester, M. E. (1969). *A study of the picaresque novel in twentieth-century America* [Thesis]. Wisconsin State University.
- Donadieu, M. V. (2000). *American Picaresque: The Early Novels of T. Coraghessan Boyle*. University of Louisiana at Lafayette.
- Guillen, C. (2015). Toward a Definition of the Picaresque. In *Literature as System: Essays Toward the Theory of Literary History* (pp. 71 - 106). Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400869275-005>
- Hornby, A. S. (2010). *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford University Press.
- Mancing, H. (1979). The Picaresque Novel: A Protean Form. *College Literature*, 6(3), 182 - 204.
- Nguyen, P. K. (2012). Về khái niệm Huyền thoại gốc và mô hình cuộc hành trình của người anh hùng huyền thoại trong tiểu thuyết Bài ca Solomon của Toni Morrison. *Tạp chí Văn học nước ngoài*, 5, 94 - 115.
- Opdahl, K. (1979). Stillness in the midst of chaos: Plot in the novels of Saul Bellow. *Modern Fiction Studies*, 25(1), 14 - 28.
- Pham, X. T. (2013). *Sự thâm thấu của một số mô hình tiểu thuyết phương Tây vào thực tế văn học Việt Nam đầu thế kỷ XX*. Viện Văn học.
- Shulman, R. (1968). The Style of Bellow's Comedy. *PMLA*, 83(1), 109 - 117. <https://doi.org/10.2307/1261238>
- The Editors of Encyclopaedia Britannica. (n.d). *Picaresque Novel*. Britannica. <https://www.britannica.com/art/picaresque-novel>
- Yıldırım, C., & Nejat, T. (2013). Augie: A Picaro Deviation from the Picaresque Genre in the Adventures of Augie March by Saul Bellow. *Anglisticum Journal*, 2(3), 214 - 221.

THE CHARACTERISTICS OF PICAESQUE FICTION IN THE NOVEL *THE ADVENTURE OF AUGIE MARCH* (SAUL BELLOW)

Nguyễn Phương Khánh, Phan Lê Ngọc Thu

The University of Danang - University of Science and Education, Vietnam

Author corresponding: Nguyen Phuong Khanh - Email: phuongkhanh2803@gmail.com

Article History: Received on 15th May 2021, Revised on 14th June 2021, Published on 31st December 2021

Abstract: Picaresque novel is one of the most pre-existing genres of novels in European literature as a provocation against the typical Chivalric romance. The Adventure of Augie March by Saul Bellow is a good example of the return of this genre in the twentieth century. The novel tells the story of the varied and often aimless pursuits of a young man, Augie, growing up in the decades before and during the Great Depression, the great economic cataclysm of the 1930s. Using poetic and sociological research methods, this article focuses on clarifying the characteristics of the picaresque novel in *The Adventure of Augie March*. This style writing manifested in the plot of the journey, depicting a chaotic world where the main character Augie March - a typical picaro character in modern life - become a solitary individual, an anti-hero man always seeking out the reason for his existence. The first-person autobiographical narrative and the satire are also classic principles of picaresque genre that can be found in this novel. It can be said, *The Adventure of Augie March* is a rebirth of the picaresque novel genre in Saul Bellow's own way to convey contemporary problems. Thereby the readers realize the modern anti-hero is not similar to the heroic figure of the romance, for his world is chaos and he struggles to merely survive, In a world that ignores the rules of chivalry, the only workable rule is every man for himself.

Key words: Saul Bellow; picaresque novel; picaro; anti-hero; satire.